

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi P.K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn.
I ACa 1860/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 23 września 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. I ACa 1860/23, nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje P.K. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu sumę pieniężną w kwocie 3 000 (trzy tysiące) złotych za okres od 25 lutego 2022 r. do 23 września 2025 r.;**
- 3. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz P.K. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz P.K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem oznaczonym datą 4 czerwca 2025 r. P.K. (dalej: „Skarżący”) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika adw. T.Ś wniósł skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 1860/23 wnosząc o:

1. stwierdzenie przewlekłości ww. postępowania sądowego,
2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 15 000 zł,
3. zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przypisanych.

W uzasadnieniu Skarżący wskazał, że sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 20 czerwca 2023 r. Odpis apelacji został doręczony pozwanemu 7 grudnia 2023 r. i od tego momentu, a więc niemal od 18 miesięcy, nie podjęto żadnej czynności zmierzającej do merytorycznego rozpoznania sprawy.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, w piśmie z 25 czerwca 2025 r. wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych

i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. Pikulski, J. Szczechowicz, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.). Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06).

Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia Naczelnego Sądu Apelacyjnego: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Z analizy akt sprawy wynika, że przedmiotowe postępowanie zostało zainicjowane pozwem Skarżącego o ochronę dóbr osobistych, który wpłynął do Sądu Okręgowego w Poznaniu 25 lutego 2022 r. Sąd pierwszej instancji wydał wyrok 19 kwietnia 2023 r., którym oddalił powództwo i obciążył kosztami postępowania podwoda. Od powyższego wyroku apelację złożył powód, która wpłynęła do Sądu Okręgowego w Poznaniu 22 czerwca 2023 r. i wraz z aktami sprawy przedstawiona została Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu 17 lipca 2023 r. 6 grudnia 2023 r. wydano zarządzenie o doręczeniu odpisu apelacji pozwanemu i do dnia złożenia skargi nie wykonano żadnej innej czynności zmierzającej do merytorycznego rozpoznania sprawy.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu wystąpiła przewlekłość postępowania. Sąd Apelacyjny od 17 lipca 2023 r. nie podejmował jakichkolwiek czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, a bezczynność Sądu do dnia złożenia skargi na przewlekłość postępowania wyniosła ponad 22 miesiące.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania.

Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę, przypomnieć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej

(por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącego stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 25 lutego 2022 r. (prezentata Sądu Okręgowego) i do tej pory nie zakończyło się prawomocnie, to przyjmując kwotę 1000 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania oraz uwzględniając specyfikę niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy przyznał Skarżącemu sumę pieniężną w wysokości 3000 zł za okres od 25 lutego 2022 r. do 23 września 2025 r.

Jednocześnie, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania Skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty w wysokości 15 000 zł. Sąd w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia.

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 3 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy w pkt 4 postanowienia orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość w zw. z § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964 ze zm.).

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[AP]

[r.g.]